

## DOCUMENTATIE ANTIEK BOERENLINNEN

Door het verdwijnen van veel boerderijen, o.a. in de Achterhoek, gaat een historische traditie verloren. Dit culturele erfgoed wil ik proberen te behoeden voor vergetelheid.

Ik wil recht doen aan het antieke, handgeweven boerenlinnen door het te transformeren naar kunst die vragen oproept en stille getuige wil zijn...

Dit doe ik met respect voor het bijzondere weefsel door plooiën, stikken, scheuren en spannen, zonder het linnen te combineren met andere materialen. Soms voeg ik kleur toe. Waar mogelijk laat ik de rood geborduurde monogrammen zien, als knipoog naar het verleden. Het weinig voorkomende zwarte monogram werd gebruikt bij doodshemden, die ook van dit linnen werden gemaakt.

In de 19e eeuw, misschien zelfs daarvóór, waren er boeren die vlas op eigen grond verbouwden. Vlas is een éénjarige, ijle plant met helder lichtgroen blad en kleine blauwe of witte bloemetjes. De lengte van de stengel is 75 tot 100 cm. Deze wordt gebruikt voor de vlasvezel. Na het oogsten, roten (een soort rottingsproces waarbij de stugge stengels in de sloot werden gelegd) en over de hekel halen (tot vezels splijten) werd er gesponnen. Dit gebeurde vanaf een vlasrokken, een stok waar de vezels omheen werden gewikkeld. Als draad spreken we dan over linnen terwijl het in België vlaslinnen wordt genoemd. Daarna werd de wever gevraagd om het kostbare linnen op de boerderij tot een stof te komen weven. Het handgetouw had een weefbreedte van 70 cm. Een enkele keer was het weefgetouw 2 x zo breed en kwamen er 2 wevers die bij iedere inslagdraad de spoel aan elkaar doorgaven.

De stof werd in stukken van 10 of 20 m lengte geknipt, overlans dubbelgevouwen en tot rollen gevormd. Dit was een kunst op zich, die in Twente nog wordt beoefend. Deze linnen rollen werden opgetast in het kabinet en waren de bruidsschat, die van geslacht op geslacht werd doorgegeven; erfgoed dus.

Het linnen werd voornamelijk gebruikt voor beddengoed. Twee banen van 2.50 m werden met een overhandse steek strak aan elkaar genaaid (stotend), zodat een laken 140 cm breed was. Uit een rol van 10 m werden dus 2 lakens gemaakt.

Als er in het midden slijtplekken ontstonden, werd de middennaad losgetarnd. Dan werden de zijkanten met elkaar verbonden, zodat de dunne plekken aan de buitenkant zaten.

Was het tijd voor nieuwe lakens omdat ze tot op de draad versleten waren, dan riep de boerin het personeel mee naar boven. Als zij de sleutel in het slot van de linnenkast stak en de deuren opende, dan deelde zij de lakens uit...

Ik kreeg vele rollen linnen en lakens met slopen van mijn schoonmoeder. Tot 1975 woonde zij op de boerderij "De Lütthe" in Barlo, een buurtschap bij Aalten in de Achterhoek.

Els Lemkes

juli 2014

Stof tot grafiek/grafisch linnen

[www.elslemkes.nl](http://www.elslemkes.nl)